УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум **26.09.2012.**

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију:
Одлуком од 26.09.2012. Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је Комисија за оцену подобности теме, кандидата и ментора за израду докторске дисертације „Систем наставе руског језика као језика струке на хуманистичким студијама у српској говорној и социокултурној средини.“

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. др Вучина Раичевић, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, ментор, Катедра за руски језик и књижевност, Русистика (Методика наставе руског језика) 22.12.2010.
2. др Вера Белокапић Шкунца, ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, Катедра за руски језик и књижевност, Русистика, 23.03.2010.
3. др Ксенија Кончаревић, редовни професор Православног богословског факултета Универзитета у Београду, Русистика, 7.4.2008.
4.
5.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

ЛИЧНИ ПОДАЦИ:

- име и презиме: Маријана Папрић
- датум рођења: 25. 04. 1971.
- место рођења: Београд
- држављанство: Република Србија
- адреса: Нови Београд, Нехруова 204
- телефон: 2162-911; моб. 064 /14-88-651
- e-mail: marijanap@yandex.ru

ОБРАЗОВАЊЕ:

- Земунска гимназија, 1990. год.
- Филолошки факултет у Београду, група за руски језик и књижевност,
- дипломирала 1995. год. просечна оцена 8.65.
- магистрирала на Филолошком факултету у Београду 2004. год. смер – методика наставе руског језика, на теми «Примена матерњег језика у препаративној и оперативној етапи наставе страног (руског) језика.»

РАДНО ИСКУСТВО:

- О.Ш. Мајка Југовића у Земуну, професор руског језика шк.1995/96.
- Радио Југославија, преводилац, волонтер, 1996. год.
- Библиотека града Београда, огранак Св. Сава, Земун, 1997-

2002,библиотекар

- Земунска гимназија, професор руског језика, у сталном радном односу од марта 2002.
- Гимназија Руђер Бошковић, консултативна настава руског језика, шк.2004/05 - 2006/07.
- Математичка гимназија, факултативна настава руског језика, шк.2008/09.
- Белоруски државни универзитет, Минск, Филолошки факултет, лектор за српски језик у летњем семестру 2010.
- АЗБУКУМ – центар за српски језик и културу, настава српског језика за странце, 2011.
- Учитељски факултет Универзитета у Београду, наставник руског језика од 17.02. 2012.

ОСТАЛО:

- учествовала у раду комисије за преглед и оцену уџбеничког комплета *Родничок 5* – руски језик за 5. разред основне школе (5. година учења) аутора проф. др Људмиле Поповић и мр Јелене Гинић, Београд, ЗУНС, 2007.
- учествовала у раду комисије за преглед и оцену уџбеничког комплета *Родничок 6* – руски језик за 6. разред основне школе (6. година учења) аутора проф. др Људмиле Поповић и мр Јелене Гинић, Београд, ЗУНС, 2008.
- члан рецензентског тима *Руско-српског и српско-руског речника за средњу школу* аутора проф. др Богољуба Станковића, Београд, ЗУНС, 2011.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Грађа за библиографију српске синтаксе (у коауторству са Чаславом Манчићем, Биљаном Виђентић и Драганом Милојевићем), Београд, Институт за српски језик САНУ, 2004.

До встречи в России: руски језик за први разред гимназије и средње стручне школе са Радном свеском (у коауторству са мр Биљаном Виђентић и Вером Лазаревић-Вуловић), Београд, Завод за уџбенике и наставна средства, 2010.

Место и улога матерњег (српског) језика у систему текстова уџбеника страног (руског) језика (чланак прихваћен за штампу у часопису Иновације у настави)

Учешће на VIII међународном симпозијуму МАПРЯЛ (Међународна асоцијација професора руског језика и књижевности) 1-2. јуна 2012.са рефератом *Примена матерњег (српског) језика на наставном часу страног (руског) језика: ставови наставника* (чланак прихваћен за штампу у зборнику МАПРЯЛ)

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да

мр Маријана Папрић

испуњава све услове за дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА НАПОМЕНА:

За ментора је предложен др Вучина Раичевић, (звање) редовни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за руски језик и књижевност.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација:

1. *Прилози методици наставе руског језика.* Београд, Филолошки факултет, 2003, (скрипта). Приручник-практикум
2. *Прилози методици наставе руског језика: од теорије ка пракси*. Београд, Завет, 2006, 182 стр.
3. *Лексика и семантизација: тематска условљеност лексике и њена семантизација у настави руског језика.* Едиција Монографије. Београд, Филолошки факултет, 2006, 194 стр.
4. *Општа методика наставе словенских језика у инословенској средини.* Београд, Завод за уџбенике, 2007, 303 стр.
5. *Методологија истраживања у методици наставе страних језика: основни принципи и методи истраживања*. Београд, Аутор: Чигоја штампа, 2009, 126 стр.
6. *Речник лингводидактичке терминологије*. Београд, Завод за уџбенике, 2010.
7. *Учёт лингвострановедческих интересов и коммуникативных потребностей студентов – нефилологов, изучающих русский язык как иностранный.* Международный симпозиум МАПРЯЛ: Состояние и перспективы сопоставительн ых исследований русского и других языков. Тезисы докладов. Белград, 2000, 74-76.
8. *Мотивациона функција социокултурних садржаја у уџбеницима руског језика.* Славистика, Београд, 2006, књ. X, 57-67.
9. *О новим наставним технологијама и приступима у методици наставе страног језика*. Настава и васпитање, Београд, 2006, 4, 375-385.
10. *Социокултурни приступ у савременој настави страног језика.* Зборник радова са међународног научног скупа методичара: Multidisciplinarnost u nastavi stranih jezika iknjiževnosti: zbornik radova /priredila Julijana Vučo. Nikšić, Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet, 2008, 295-305.

Комисија сматра да проф. др Вучина Раичевић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област
Русистика / Лингводидактика.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1.формулације назива тезе (наслова)
Комисија закључује да је радни назив тезе „Систем наставе руског језика као језика струке на хуманистичким студијама у српској говорној и социокултурној средини“ прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2.предмета (проблема) истраживања

Опис теме: Предложена докторска дисертација представљала би покушај дескриптивног и прескриптивног сагледавања система наставе руског језика у високошколским установама друштвено-хуманистичког профила у српској говорној и социокултурној средини. Приликом анализе и описа актуелног стања система наставе, посматраног у јединству његових конституената (циљеви и задаци, принципи, методи, организациони облици, средства и садржаји наставе), проблематика која је предмет истраживања би била третирана са два аспекта: теоријско-концепцијског и евалуационог. Теоријско-концепцијски аспект би обухватио научнотеоријски засновано сагледавање улоге, места и концепције наставе руског језика на хуманистичким студијама и утврђивање и дефинисање психолошких и лингводидактичких предуслова извођења наставе, те конструисање јединственог и непротивречног модела датог система наставе, док би евалуациони аспект био усмерен на процену актуелног стања у датој области и сагледавање даљих перспектива развоја, затим анализу, вредновање и кориговање важећих студијских курикулума, сугерисање измена у садржају и организацији студијског процеса са циљем унапређења и оптимизације наставе, као и анализу уџбеника и приручника који опслужују наставу руског језика на друштвено-хуманистичким факултетима (процена валидности свих компонената структуре и садржаја, примењених организационих принципа и конструкцијских решења и образлагање критеријума за конструисање и експертизу уџбеника који моделују овај профил наставе).

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од деведесет библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице најзначајније за истраживање:

А) Високошколска дидактика, општа и високошколска лингводидактика и теорија уџбеника

Арутюнов, А. Р. *Конструирование и экспертиза учебников*. Москва, Институт русского языка им. А. С. Пушкина, 1987.

Арутюнов, А. Р. *Теория и практика создания учебника русского языка для иностранцев*. Москва, Русский язык, 1990.

Беляев, Б. В. *Очерки по психологиии обучения иностранным языкам.* Москва, Просвещение, 1965.

Бородулина, М. К. Карлин, А. Л. Лурье, А. С. Минина, Н. М. *Обучение иностранному языку как специальности.* Москва, Высшая школа, 1975.

Верещагин, Е.М. Костомаров, В.Г. *Язык и культура. Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного. Методическое руководство.* Изд. 4-е, перераб. и доп. Москва, Русский язык, 1990.

Ђоровић, Д. *Италијански као језик струке на хуманистичким студијама.* Београд, Универзитет у Београду, 2009. (докторска дисертација)

Есаджанян, Б. М. *Научные основы методической подготовки преподавателей русского языка как неродного*. Москва, Русский язык, 1984.

Зимняя, И.А. *Психология и обучение неродному языку*. Москва, Русский язык, 1989.

Зујев, Д. Д. *Школски уџбеник*. Београд, Завод за уџбенике и наставна средства, 1988.

Иванов, Б. *Проблемы университетского содержания обучения.* Современная высшая школа 1/1980, 61-66.

Кончаревић, К. *Настава страног језика на филолошким студијама: теорија и пракса*. Београд, Филолошки факуктет, 1996.

Кончаревић, К. *Савремени уџбеник страног језика: структура и садржај*. Београд, Завод за уџбенике и наставна средства, 2002.

Кончаревић, К. *Савремена настава руског језика: садржаји, организација, облици*. Београд, Славистичко друштво Србије, 2004.

Лапидус, Б.А. *Проблемы содержания обучения языку в языковом вузе*. Москва, Высшая школа, 1986.

Морковкин, В. В. Трушина, Л. Б. (ред.) *Учебники и словари в системе средств обучения русскому языку как иностранному.* Москва, Русский язык, 1986.

Пассов, Е. И. *Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению*. Москва, Русский язык, 1988.

Пешић, Ј. *Нови приступ структури уџбеника. Теоријски принципи и конструкцијска решења.* Београд, Завод за уџбенике и наставна средства, 1998.

Плут, Д. *Уџбеник као културно-потпорни систем*. Београд, Завод за уџбенике и наставна средства, 2003.

Томилова, Г.А. *Содержание и методика формирования профессионально-педагогической направленности у студентов университета.* Томск, изд. Томского университета, 1978.

Трушина, Л. Б. (ред.) *Содержание и структура учебника русского языка как иностранного.* Москва, Русский язык, 1981.

Филиповић и др., *Основи дидактике и психологије универзитетске наставе*. Сарајево, Универзитет у Сарајеву, 1982.

Холодная, М.А. (ред.) *Вопросы педагогики и психологии высшей школы*. Томск, изд. Томского университета, 1980.

Хрусанов, Г.(ред.) *Основни дидактически проблеми на обучението въ ВУЗ*. София, изд. Софийски университет Климент Охридски, 1974.

Чурић, В. Шимлеша, П. Самоловчев, Б. Продановић, Т. Макарић, Р. Томенкович, Т. *Основни проблеми универзитетске наставе.* Нови Сад, Универзитет у Новом Саду, 1966.

Šmidt, V. *Visokoškolska didaktika.* Zagreb, Pedagoško-književni zbor, 1972.

Щерба, Л. В. *Языковая система и речевая деятельность*. Ленинград, Наука, 1974.

Щукин, А. Н. (ред.) *Методика преподавания русского языка как иностранного*. Москва, Русский язык, 1990.

Ярцева, В. Н. *Сопоставительная лингвистика и обучение неродному языку*. Москва,

Наука, 1987.

Б) Методика наставе LSP (Language for Specific Purposes) (страног језика у функцији струке)

Винавер, Н. (уред,) *Страни језик струке: зборник радова са саветовања 3-4.6.1995*. Београд, Удружење универзитетских професора и научника Србије, 1995.

Вучо, Ј. (уред.) *Савремене тенденције у настави страних језика: зборник радова са симпозијума (Никшић, 9-10. новембар 2000)* Никшић, Универзитет Црне Горе – Философски факултет, 2001.

Вучо, Ј. (уред.) *Уџбеник у настави страних језика: зборник радова са симпозијума (Никшић, мај 2002)* Никшић, Универзитет Црне Горе – Философски факултет, 2003.

Вучо, Ј. (уред.) *Језик струке: теорија и пракса: зборник радова са међународне научне конференције (31.1-2.2.2008)* Београд, Универзитет у Београду, 2009.

Игњачевић, А. (уред.) *Језик струке: изазави и перспективе. Зборник радова са Друге међународне конференције (4-5.2.2011*) Београд, Друштво за стране језике и књижевности Србије, 2011

В) Стилистика (научног стила) – фундаментални и примењени аспекти

Абдалян, И.П. Иванова, И.Н. *Стилистика руского языка.* Москва, Компания Спутник, 2001.

Бондалетов, В. Д. et al. *Стилистика русского языка*. Ленинград, Просвещение, 1989.

Bugarski, R. *Lingvistika u primeni*. Beograd, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1986

Голуб, И.Б. *Стилистика современного русского языка.* Москва, Высшая школа, 1976.

Jovanović, M.. *O prevođenju: tehnika prevođenja: s primerima englesko-srpskog i srpsko-engleskog prevoda*. Beograd, Udruženje naučnih i stručnih prevodilaca Srbije, 2001.

Кликовац, Д. О класификацији функционалних стилова у нашој стручној литератури. *Наш језик*, књ. 34, св. 3/4, Београд, Институт за српски језик САНУ, 2001.

Кликовац, Д. О научном функционалном стилу. *Књижевност и језик*, LI/1-2, Београд, Друштво за српски језик и књижевност Србије: Друштво за српски језик и књижевност Црне Горе, 2004, стр. 22-38.

Кожина, М. Н. *Стилистика русского языка*. Москва, Просвещение, 1983.

Коммисаров, В. Н. *Слово о переводе*. Москва, Международные отношения, 1973.

Crystal, D. and D. Davy.. *Investigating English Style.* London, Longmans, 1969.

Митрофанова, О. Д. *Научный стиль речи: проблемы обучения*. Москва, Русский язык, 1985.

Симић, Р. С*тилистика српског језика,* Београд, Филолошки факултет, 2000.

Симић, Р. и Ј. Јовановић. *Основи теорије функционалних стилова.* Београд, Никшић: Јасен, 2002.

Тошовић, Б. *Функционални стилови*. Београд, Београдска књига, 2002.

4. циљеви истраживања

Циљеви У теоријско-концепцијском разматрању циљ рада је да покаже да су високошколски курикулум и уџбеник руског језика (укључујући и уџбенички комплет) за наставу језика струке на хуманистичким студијама средства која могу битно допринети формирању комуникативне, лингвистичке и социокултурне компетенције студената, уколико се примене адекватна конструкцијска решења – у курикулуму у свим његовим димензијама, посебно екстензитету, интензитету и редоследу студијских садржаја, а у уџбенику на свим нивоима макроструктуре. Емпиријска анализа репрезентативног корпуса важећих студијских планова и програма руског као језика струке за друштвено-хуманистичке факултете универзитета у Србији (филозофски, учитељски, правни, богословски, факултети политичких наука, факултети за културу и медије, факултети за специјалну едукацију и рехабилитацију), уџбеника и приручника за наставу руског језика на хуманистичким студијама треба да покаже да ли и у коликој мери они репрезентују психолошке, психолингвистичке, дидактичке и методичке чиниоце предикције наставног система, да ли је у њима примењена палета конструкцијских решења чије би присуство допринело систематичнијем и комплекснијем транспоновању лингвистичких, комуникативних и културолошких садржаја.

Хипотезе Хипотезе од којих се у истраживању полази су следеће: 1. постоји могућност научног заснивања глобалног модела система наставе руског језика за друштвено-хуманистичке факултете намењене носиоцима блискосродног – српског језика; 2. постоји неопходност узимања у обзир каракеристика језика струке на подручју друштвено-хуманистичких наука при дидактичком обликовању структурних, садржајних и функционалних одлика курикулума и уџбеника, 3. постоји неопходност модификовања извесних конструкцијских решења у курикулумима и уџбеницима руског језика у складу са карактеристикама датог у односу на друге високошколске образовне профиле (медицински, технички, економски, природнонаучни).

5. очекивани резултати

Очекује се да ће резултати истраживања имати и фундаментални и апликативни значај. Фундаментални значај огледао би се у ширењу радијуса научних спознаја у области методике наставе руског језика у инословенској средини, као и глотодидактике уопште, посебно у домену теорије наставе језика струке, курикуларне и уџбеничке теорије и високошколске дидактике. Апликативни значај испољио би се у пружању доприноса објективизирању делатности аутора и рецензената на конструисању и експертизи курикулума, уџбеника и приручника за друштвено-хуманистички профил, посебно у светлу потребе да се њиховим посредством формирају комуникативне, лингвистичке и социокултурне компетенције студената. Са своје стране, то би утицало на побољшање квалитета наставног процеса и повећање резултативности у овладавању руским језиком као језиком струке на хуманистичким студијама у српској говорној и социокултурној средини.

6. план рада

Истраживање би обухватило неколико етапа: прикупљање и анализа литературе везане за тему, прикупљање и анализа извора, писање рада. Дисертација би имала следећу композициону структуру: 1. Уводне напомене (опсег рада, потреба овога рада, методолошки приступ); 2.

Дидактичке и психолошке претпоставке наставе руског језика у високошколском хуманистичком профилу: а. Руски језик на хуманистичким студијама као предмет научног проучавања, б. Опредељујући фактори конципирања и реализовања наставе руског језика на хуманистичким студијама (психолошки, психолингвистички, дидактички, методички); 3. Структура и организација наставе: компоненте система (а. циљеви и задаци, б. методи, в. принципи, г. наставна средства, д. садржаји наставе); 4. Студијски програми руског језика за друштвено-хуманистичке факултете у српској говорној и социокултурној средини (а. обучавање аспектима језика – лексика, граматика, стилистика, лингвокултурологија, б. обучавање видовима говорне делатности – аудирање, говорење, читање, писање, интерпретативне делатности - анотирање, конспектирање, реферирање, рад са речником); 5. Уџбеници и приручници руског језика на хуманистичким студијама у српској говорној и социокултурној средини (метаструктура, макроструктура – текстотека, апаратура организације усвајања, апаратура оријентације, илустративни материјал, микроструктура; садржај – лингвистички, комуникативни, ескстралингвистички, методички), 6. Закључак. 7. Литература.

7. методе истраживања

У предложеној дисертацији биће примењене следеће објективне методе и истраживачке технике: А. Теоријске методе: (1) метода теоријске анализе литературе везане за тему (херменеутичка метода), (2) конструктивна метода, првенствено у изналажењу општих начела на основу резултата добијених примарном анализом, (3) каузална метода, при откривању узрочно-последичне условљености и међусобне повезаности конституенти система наставе те елемената структуре и садржаја високошколских уџбеника и приручника руског језика на свим нивоима његовог изучавања у друштвено-хуманистичком профилу; Б. квалитативне методе анализе: (1) структурна анализа мета-, микро- и макроструктуре уџбеника и приручника, (2) метода фактичке анализе курикуларних и уџбеничких садржаја, са пратећим статистичким техникама и техником компаративне анализе, (3) метода вредносне анализе курикуларних и уџбеничких садржаја са становишта процене њихове адекватности нормативима који се наводе у литератури, (4) метода функционалне анализе, односно идентификовања организационих принципа и конструкцијских решења у уџбеницима и приручницима руског језика за високошколски хуманистички профил; В. квантитативне методе анализе: мултифакторална квантитативна анализа уџбеника и приручника (модел А. Р. Арутјунова).

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА:

Увидом у предмет, циљеве, хипотезе и очекиване резултате, Комисија сматра да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације.

НАПОМЕНА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је мр Маријана Папрић подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области Русистике / Лингводидактике.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Вучина Раичевић подобан за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата мр Маријане Папрић и предложене теме докторске дисертације

"Систем наставе руског језика као језика струке на хуманистичким студијама у српској говорној и социокултурној средини"

а да се за ментора именује др Вучина Раичевић, редовни професор (звање) Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. _____
   др Вучина Раичевић, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду

2. _____
   др Вера Белокапић Шкунца, ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду

3. _____
   др Ксенија Кончаревић, редовни професор Православног богословског факултета Универзитета у Београду

4.

5.